

אתגרי חזבאללה לאחר הפסקת האש והמערכה נגד ישראל

22 במאי 2025

יובל חזנברג

עיקרים

- ◀ הסכם הפסקת האש בין ישראל לבין לבנון מ-27 בנובמבר 2024, אשר סיים את הלחימה בין ישראל לבין חזבאללה שהחלה ב-8 באוקטובר 2023, **הציב את חזבאללה בפני צומת הדרכים המשמעותי ביותר מאז הקמת הארגון בשנת 1982** בשל אובדן ההנהגה הבכירה, ובראשה המזכ"ל חסן נצראללה ויורשו המיועד האשם צפי אלדין, לצד מפקדים בכירים ואלפי פעילים, בנוסף לאובדן של יכולות ותשתיות צבאיות ופגיעה במעמד הארגון בתוך לבנון.
- ◀ על אף מינויו של נעים קאסם למזכ"ל חזבאללה והצהרות בכירי חזבאללה כי הארגון התאושש מהמכות הקשות, דווח כי יש מחלוקות פנימיות בצמרת הארגון לצד דרישות למצות את הדין עם האחראים בכל הדרגים בשל תוצאות הלחימה. בחזבאללה גם פתחו בחקירה כדי לבדוק את הכשלים במהלך העימות.
- ◀ האיסור בהסכם הפסקת האש על פעילות חזבאללה בדרום לבנון לצד המשך תקיפות צה"ל לאכיפת ההסכם ופריסת כוחות צבא לבנון מדרום לנהר הליטאני **מקשים על חזבאללה לשקם את יכולותיו**. בנוסף, הפלת משטר אלאסד בסוריה סגרה את נתיבי הברחת אמצעי הלחימה מאיראן לשדה התעופה בדמשק ובנתיבים היבשתיים ללבנון, בעוד שהאיסור שהטילה ממשלת לבנון על טיסות מאיראן והידוק הפיקוח בשדה התעופה של בירות אילצו את חזבאללה **לחפש דרכים חלופיות להברחת אמצעי לחימה וכסף לארגון**.
- ◀ המשך השהות של כוחות צה"ל בדרום לבנון לצד התקיפות האוויריות הציבו **אתגר בפני הנרטיב של חזבאללה כ"מגן לבנון"**. בכירי הארגון הטילו על מוסדות המדינה את האחריות לסיום "ההפרות" הישראליות, תוך איומים כי "ההתנגדות" עלולה לאבד את הסבלנות. עם זאת, למעט אירוע בודד של שיגור רקטות לאזור הר דב, נמנע חזבאללה מתגובה חמושה נוספת נגד ישראל והדגיש כי הוא מחויב להסכם הפסקת האש. **חזבאללה בעת הזו מרוסן ונמנע מהפרה גלויה של הפסקת האש**.
- ◀ **היחלשות מעמד חזבאללה בזירה הפנים-לבנונית אפשרה את סיום המבוי הסתום הפוליטי במדינה** עם בחירת ג'וזף עון לנשיא לבנון והקמת הממשלה החדשה של נואף סלאם. הארגון תמך במינויים, אולם האשים אותם ב"חולשה" מול "ההפרות" הישראליות. כמו כן, התחייבותם של עון וסלאם, תחת לחץ אמריקאי, לקדם את מונופול המדינה על הנשק הציבה איום אפשרי על עתיד חזבאללה כארגון חמוש.

◀ הפגיעות הקשות שספגה הזרוע הכלכלית של חזבאללה בלחימה, לצד חסימת נתיבי הסיוע מאיראן, גם מקשות על הארגון ליישם באופן מלא את התחייבותו לשיקום ההריסות ומהוות נקודת מחלוקת נוספת מול מוסדות המדינה.

◀ **להערכתנו, האתגרים הניצבים בפני חזבאללה יאלצו אותו לרכז מאמצים במשך זמן רב כדי לנסות ולהשתקם כארגון צבאי וחברתי ולייצב את מעמדו בזירה הפנימית, תוך ניסיון להתמודד עם החסמים שמקשים עליו לקבל את המימון ואמצעי הלחימה מאיראן. במקביל, בכירי חזבאללה צפויים להמשיך ולהבליט את תפקיד "ההתנגדות" ולהדגיש את הסיוע שהם מעניקים בתחום השיקום האזרחי במטרה לשמר את בסיס התמיכה בקהילה השיעית. בשל כך, הארגון צפוי להימנע מעימות ישיר מול ישראל כל עוד יישארו כוחות צה"ל בחמשת המוצבים בדרום לבנון ותימשכנה התקיפות האוויריות, אך עלול להתיר לארגונים אחרים או לפעילים בודדים לבצע פעולות "עצמאיות". חזבאללה גם ישאף להימנע מחיכוך מול מוסדות המדינה, במיוחד בסוגיית פירוק הנשק, מתוך רצון להבטיח כי הבחירות הפרלמנטריות שצפויות להתקיים במאי 2026 יאפשרו לו לחדש את מעמדו בזירה הפנים-לבנונית. לצד זאת, תהליך פירוק חזבאללה מנשקו, בדגש על אזור דרום לבנון, צובר תאוצה במהלך החודשים האחרונים, אולם הלחץ המשמעותי שמפעילה ארה"ב על הממשל הלבנוני לפרק את הארגון מנשקו גם מצפון לנהר הליטאני עלולה להקשות על שאיפת הנשיא עון לפתור את הסוגיה בשיח וללא עימות.**

אתגר הפעלת הכוח לאחר הפסקת האש

◀ מדיניות הפעלת הכוח של חזבאללה התבססה במשך שנים על "משוואת ההרתעה", אשר כללה תקיפה יזומה, תקיפה בתגובה לפעילות התקפית של צה"ל, ותקיפה נגד מטרות איכות בישראל והגדלת טווח הפעולה בתגובה לפגיעה במטרות איכות של הארגון. במהלך הלחימה, חזבאללה ביצע התאמות ב"משוואת ההרתעה" באמצעות הסלמה מדורגת, כאשר בראייתו התקיפות הישראליות חצו את רף המידתיות, לרוב בעת הסלמה במלחמה ברצועת עזה או בעקבות סיכולים של מפקדים בכירים בחזבאללה, וכן בשל הפעילות הקרקעית בדרום לבנון והעמקת התקיפות האוויריות בשטח לבנון. ההסלמה באה לידי ביטוי בשימוש באמצעי לחימה מתקדמים יותר, בהיקף השיגורים ובטווח הגיאוגרפי של התקיפות, כולל תקיפות למרכז ישראל.¹

◀ על אף שהסכם הפסקת האש הטיל מגבלות קשות על חזבאללה, ובראשן האיסור על פעילותו בדרום לבנון והדרישה לפירוק כל התשתיות הצבאיות שלו מדרום לנהר הליטאני, ולצד הפגיעה הקשה בהנהגה וביכולות הצבאיות, בארגון קידמו את נרטיב "הניצחון" בטענה שישראל לא הצליחה לחסל את חזבאללה וכי הארגון מנע מכוחות צה"ל להתקדם לאזורים עמוקים יותר בדרום לבנון. בהודעה הרשמית שפרסם חזבאללה, הבהירו בארגון כי הם ימשיכו לעקוב אחר הפעולות של צה"ל וכי "ידינו תישאר על ההדק בהגנה על ריבונות

¹ להרחבה, ראו מחקר של מרכז המידע מתאריך 11 ביולי 2024: "[מדיניות הפעלת הכוח של חזבאללה בלחימה נגד ישראל](#)".

לבנון". עוד צוין כי חזבאללה מתחייב להמשיך את דרך "ההתנגדות" בנחישות רבה יותר (ערוץ הטלגרם של זרוע ההסברה הקרבית של חזבאללה, 27 בנובמבר 2024).²

◀ ב-2 בדצמבר 2024, ביצע חזבאללה שני שיגורים לעבר מרחב הר דב, שנפלו בשטחים פתוחים. בהודעת קבלת האחריות של חזבאללה נאמר כי מדובר ב"תגובת אזהרה ראשונית" בשל "הפרות חוזרות ונשנות של הפסקת האש" על ידי "האויב הישראלי", שכללו "ירי נגד אזרחים" ותקיפות אוויריות שגרמו למותם של אזרחים, לצד הפרת המרחב האווירי בבירות (ערוץ הטלגרם של זרוע ההסברה הקרבית של חזבאללה, 2 בדצמבר 2024).

◀ לאורך שישים ימי הפסקת האש, אשר הוגדרו בהסכם כתקופה שבה גם על ישראל להשלים את נסיגת כוחות צה"ל משטח לבנון, המשיכו בחזבאללה להאשים את ישראל ב"הפרות" בשל נוכחות כוחות צה"ל והמשך התקיפות. בכירי הארגון הדגישו כי חזבאללה מחויב ליישום ההסכם, אך "ההתנגדות" ממתינה בסבלנות לסיום התקופה ומוכנה לפעולה אם המדינה לא תפעל מול "ההפרות". עם זאת, מלבד השיגורים ב-2 בדצמבר 2024, נמנע חזבאללה מלקחת אחריות על תקיפות נוספות נגד יעדים ישראליים. להלן התבטאויות בולטות:

◆ מזכ"ל חזבאללה, נעים קאסם, ציין כי הפעילות לצד מוסדות המדינה היא חלק ממהות "ההתנגדות", וכי חזבאללה לא יוותר על מקומו. לדבריו, אין סתירה בין הג'האד מנקודת מבט אסלאמית לבין שחרור אדמה מנקודת מבט לאומית, וכי כאשר האסלאם והמולדת מתמזגים, מתקבל כוח של ממש מול "התוקפנות". הוא הדגיש כי "ההתנגדות" תימשך, וזאת כדי "לשחרר" את לבנון ולתמוך ב"פלסטיין". לדבריו, "הנהגת" ההתנגדות היא המחליטה על עיתוי "ההתנגדות", אופייה ושיטתה ועל אמצעי הלחימה שבהם נעשה שימוש (אלמנאר, 4 בינואר 2025).

◆ חבר סיעת חזבאללה בפרלמנט הלבנוני, חסן פצ'לאללה, אמר כי הם נותנים הזדמנות להסכם לאורך שישים הימים, אולם הדגיש כי "האצבע שלנו עדיין על ההדק". הוא הזהיר כי אם ישראל לא תיסוג אחרי סיום התקופה, על הממשלה והצבא לפעול נגדה, ואם לא יעשה דבר, לטענתו זה יוכיח כי הממשלה אינה מסוגלת להגן על לבנון (אלג'דיד, 18 בדצמבר 2024).

◆ חבר סיעת חזבאללה בפרלמנט הלבנוני, אברהים אלמוסוי, אמר כי ישראל לוקחת לעצמה "בעלות על לבנון" והורסת בתים, וכי עמידת "ההתנגדות" עם הצבא והעם היא זו שמספקת הגנה. הוא הדגיש כי הם נותנים הזדמנות, אבל לסבלנות יש גבול, ולאחר סיום התקופה נדרש שתהיה כאן עמדה ברורה" (רדיו אלנור, 22 בדצמבר 2024).

◆ סגן יו"ר המועצה המדינית של חזבאללה, מחמוד קמאטי, אמר כי הארגון יכבד את הסכם הפסקת האש בסבלנות במשך שישים יום, אולם ביום ה-61, המצב ישתנה אם כוחות "האויב" יישארו במקום כלשהו בשטח לבנון. במקרה זה, הוא הדגיש כי חזבאללה יתייחס אליהם כאל "כוחות כיבוש". לדבריו,

² להרחבה, ראו מחקר של מרכז המידע מתאריך 2 בדצמבר 2024: "[הסכם הפסקת האש – עמדות גורמי הכוח בלבנון](#)".

כל היכולות הצבאיות והרקטיות של חזבאללה, וכן כלי הטיס הבלתי מאוישים והיכולות ללחימה בשדה הקרב, עדיין קיימים. הוא הוסיף כי "ההתנגדות" מוכנה וחזקה, ועל ארה"ב וצרפת להבין שחזבאללה

לא יאפשר לחצות את הקווים האדומים שלו והוא ערוך לכל האפשרויות (ערוץ אלמנאר, 30 בדצמבר 2024).

מחמוד קמאטי (אלמיאדין, 27 בנובמבר 2024)

◆ ראש יחידת הקישור והתיאום של חזבאללה, ופיק צפא, ציין כי האחריות על יישום ההסכם נמצאת כעת בידי המדינה, וכי "ההתנגדות" תבחן את האפשרויות שלה לאחר תום המועד של שישים ימי הפסקת האש (אלמיאדין, 5 בינואר 2025).

◀ ב-26 בינואר 2025, עם תום שישים ימי ההסכם, הוחלט על הארכתו עד 18 בפברואר 2025 כדי לאפשר לישראל להשלים את נסיגתה. על אף שבחזבאללה האשימו כי מדובר ב"הפרה", הם המשיכו להטיל את האחריות על מוסדות המדינה וטענו כי חזרת התושבים לכפרים בדרום לבנון, שהובילה לעימותים עם כוחות צה"ל, היוותה "התנגדות עממית" (כלי תקשורת לבנוניים, 26-27 בינואר 2025). מזכ"ל חזבאללה, נעים קאסם, ציין כי ישראל חייבת לסגת מאחר שחלפו שישים הימים המקוריים שהוגדרו בהסכם וכי בחזבאללה לא מסכימים להארכה אפילו ביום אחד. כמו כן, הוא הדגיש כי המשך "הכיבוש" בדרום לבנון מהווה "תוקפנות" נגד הריבונות הלבנונית וכולם אחראים להתעמת עם "הכיבוש" – העם, הצבא, המדינה ו"ההתנגדות" (רדיו אלנור, 27 בינואר 2025). בנאום נוסף, הוא הדגיש כי הארגון לא דיבר על "ניצחון מוחלט", וכי הלחימה נגד ישראל היא מערכה עם הפסדים ורווחים. קאסם הבהיר כי "ההתנגדות האסלאמית" תישאר, חזבאללה יישאר וכי הם לעולם לא ישנו את עמדתם, וכי העם הלבנוני, יחד עם "ההתנגדות" והצבא, ישחררו את לבנון. (אלמיאדין, 2 בפברואר 2025)

◀ ב-18 בפברואר 2025, השלים צה"ל את נסיגת הכוחות, למעט מחמש עמדות שולטות בדרום לבנון, סמוך לגבול ישראל. בחזבאללה האשימו כי מדובר ב"כיבוש" והמשיכו לעמוד על דרישתם לציאת ישראל מכל שטחי לבנון והפסקת התקיפות, כאשר המשיכו להטיל על מוסדות המדינה את האחריות להשיג את היעדים הללו. מזכ"ל חזבאללה, נעים קאסם, ציין כי הארגון מעניק לממשלה הזדמנות לפעול, אך "ההתנגדות" מוכנה לפעול. עם זאת, ניתן לזהות התמתנות הדרגתית בהתבטאויות:

◆ בנאומו בהלוויית נצראללה וצפי אלדין, אמר קאסם כי "ההתנגדות תעקור את הכובש, גם אם זה ייקח זמן" וכי "ההתנגדות מוכנה, על אנשיה והציוד שלה, ולא תסכים לשבת בחיבוק ידיים בזמן שהורגים בנו". במקביל, הוא הדגיש כי הארגון יעקוב אחרי המאמצים הדיפלומטיים של המדינה (אלמנאר, 23 בפברואר 2025).

◆ בנאומו במסגרת אירועי "יום ירושלים העולמי" האיראני, הודה קאסם כי הארגון **"השיג את מה שניתן היה להשיג"** בהתמודדות מול ישראל וכעת זה התור של מדינת לבנון לקחת את המושכות לידיה ולהביא לנסיגת "הכיבוש". הוא הדגיש כי "ההתנגדות" פועלת היכן שהיא צריכה ולפי ההערכות שלה. הוא הוסיף כי המשך "הכיבוש" אינו מקובל (אלמנאר, 26 במרץ 2025).

◆ לאחר תקיפת צה"ל באלצ'אחיה אלג'נוביה בתגובה לשיגור רקטות לצפון ישראל, שלפי חקירת הרשויות בלבנון בוצעו על ידי פעילי טרור הקשורים לחמאס, הבהיר קאסם כי חזבאללה מחויב להסכם הפסקת האש ואינו קשור לירי. הוא ציין כי אם מדינת לבנון לא תצליח לעצור את "ההפרות" בדרך מדינית, "ההתנגדות" תפנה לאפשרויות אחרות. לטענתו, הוא קיבל מסרים מאנשי "ההתנגדות" שמוכנים לעשות "פעולות הקרבה" (אלמנאר, 29 במרץ 2025).

◆ בנאום לזכר בכיר חזבאללה, מצטפא בדר אלדין, כבר הכיר קאסם בנוכחות צה"ל בחמשת המוצבים בדרום לבנון, אך טען כי "ההתנגדות" היא שעצרה את התקדמות ישראל לעבר בירות או צידון. הוא הוסיף כי חזבאללה יתמודד בכל דרכי "ההתנגדות הלגיטימיות והאפשרויות" בהתאם לתקופה, מבלי לאיים בתגובה צבאית (אלמנאר, 12 במאי 2025).

◀ עמדות אלה הובעו גם על ידי דוברים נוספים מטעם חזבאללה, אולם ניתן היה לזהות הבדלים בין תומכי הקו הניצי לבין דוברים "מתונים". להלן דוגמאות להבדלים:

◆ לאחר החלטת ישראל להשאיר חמישה מוצבים קדמיים בתוך לבנון, ציין עורך אלאח'באר, אברהים אלאמין, המקורב להנהגת חזבאללה, כי הארגון נמנע מפעולות ישירות, אך מדגיש שתפקיד המדינה הוא להפסיק את "ההתנכלויות הישראליות", ולא רחוק היום שבו "השימוש ברובה יחזור כאמצעי להפסקת הכיבוש" (אלאח'באר, 28 בפברואר 2025).

◆ חבר הפרלמנט, חסן עז אלדין, ציין כי אם "האויב" ממשיך לכבוש שטח, "נרעיד" את האדמה מתחת לרגליו. הוא גם קרא לממשלה לפעול גם באמצעות "התנגדות" כדי להוציא את "האויב" (אלנשרה, 1 במרץ 2025).

◆ חבר הפרלמנט, חסין ג'שי, טען כי הלחץ הדיפלומטי מצד הממשלה אינו מספיק וטען כי "ההתנגדות" אינה מגיבה רק מתוך מחויבות להסכם ורצון לתת למדינה הזדמנות לשאת באחריות. הוא הדגיש כי "האויב מבין רק את שפת הכוח" וכי "עמנו והתנגדותנו לא ישתקו עוד זמן רב" (בלאע', 10 במרץ 2025). בנאום נוסף, הוא הזהיר כי "השפה היחידה שיש לדבר עם האויב היא שפת ההתנגדות והנשק" וקרא לחמש את הצבא בכל האמצעים הדרושים (בלאע', 24 באפריל 2025).

◆ חבר סיעת חזבאללה בפרלמנט, איהאב חמאדה, הדגיש כי חזבאללה ימשיך ב"התנגדות" ו"ידבק בה בזמן המתאים", ובמקביל הבהיר כי בדרכים דיפלומטיות יהיה קשה להתמודד עם "הכיבוש" (אלערבי, 8 במאי 2025).

◆ מנגד, ראש המועצה המדינית של חזבאללה, אבראהים אמין אלסיד, נמנע מלאיים ישירות, אך ציין כי ישראל אינה מפחדת מנשק "ההתנגדות", אלא מהאדם שנושא את כלי הנשק. לדבריו, ככל שאותו אדם נופל יותר, כך הוא הופך לחזק יותר (אלמנאר, 3 במאי 2025).

◆ סגן יו"ר המועצה המדינית, מחמוד קמאטי, טען כי חזבאללה נוקט באיפוק כדי "לחשוף" את ישראל בפני העולם. הוא הוסיף כי חזבאללה אינו מעוניין בהרחבת הלחימה ובהיגררות למלחמה, אך הוסיף כי "ההתנגדות" מוכנה (אלג'זירה, 2 באפריל 2025).

◆ חבר סיעת חזבאללה, חסן פצ'אללה, הדגיש את תפקיד המדינה בהתמודדות עם "ההפרות הישראליות", אך הוסיף כי אם היא לא תמלא את אחריותה, "העם" הוא שיוביל את "ההתנגדות" (אלמיאדין, 17 במרץ 2025). בנאום נוסף, הוא ציין כי "ההתנגדות" בלבנון, ובמיוחד בדרום המדינה, היא חזקה ואף אחד לא יצליח להתגבר עליה. הוא הוסיף כי חזבאללה ימשיך לפעול כדי להשיג את מטרותיו, וכי "ההתנגדות אינה נמדדת במילים אלא במעשים", אולם נמנע מלצאת באיום מפורש (אלמנאר, 27 באפריל 2025).

◀ מאז הירי היחיד בדצמבר 2024, חזבאללה לא ביצע ירי לעבר ישראל או לעבר כוחות צה"ל הנמצאים בשטח לבנון. למרות הצהרותיו על איפוק והטלת האחריות על הממשל הלבנוני להתמודדות מול ישראל, **הארגון מרוסן ונזהר בשלב זה מלהפר את הפסקת האש באופן גלוי**. הדבר בא לידי ביטוי בהימנעות חזבאללה מתגובה חמושה לאחר שצה"ל ביצע שלוש תקיפות באלצ'אחיה אלג'נוביה במהלך מרץ-אפריל 2025, וזאת בניגוד למשוואה של "דין בירות כדין תל אביב" שחזבאללה יישם בשלהי הלחימה נגד ישראל באוקטובר-נובמבר 2024.

כרזת חזבאללה עם האיום "דין ביירות כדין תל אביב" במהלך הלחימה נגד ישראל (ערוץ הטלגרם של זרוע ההסברה הקרבית של חזבאללה, 24 בנובמבר 2024)

האתגר הפנים-ארגוני

הנהגת הארגון המתגבשת

◀ לפי הערכות בלתי רשמיות, חזבאללה איבד במהלך הלחימה נגד ישראל אלפי פעילים, בהם עשרות בכירים בדרגי ההנהגה והפיקוד. חזבאללה פרסם באופן רשמי את שמותיהם של 37 "השהידים המפקדים", בהם; המזכ"ל חסן נצראללה, ויורשו המיועד, יו"ר המועצה המבצעית האשם צפי אלדין, המפקד הצבאי של הארגון פואד, ראש מערך המבצעים אבראהים עקיל, מפקד חזית הדרום עלי כרכי, בכירים בהנהגה "המדינית" של הארגון ומפקדים ברמות הביניים (ערוץ הטלגרם של זרוע ההסברה הקרבית, 25 בפברואר 2025).

37 ההרוגים הבכירים ביותר של חזבאללה

(ערוץ הטלגרם של זרוע ההסברה הקרבית של חזבאללה, 25 בפברואר 2025)

◀ ב-29 באוקטובר 2024, הודיע חזבאללה כי מועצת השורא בחרה את השיח' נעים קאסם, ששימש סגן המזכ"ל מאז שנת 1991, למזכ"ל החדש. עם זאת, על אף היותו ממייסדי חזבאללה, קאסם, בניגוד לנצראללה אינו ניחן בכריזמה, ובנוסף הוא חסר ניסיון צבאי ולא היה חבר במועצת הג'האד שאחראית על הפעילות הצבאית של הארגון.³

נעים קאסם (אלמנאר, 26 במרץ 2025)

◀ בחודשים האחרונים, פורסמו דיווחים על מינוי בעלי תפקידים מרכזיים בארגון. בין השאר, דווח כי יו"ר סיעת חזבאללה בפרלמנט, מחמד רעד, מונה לתפקיד סגן מזכ"ל חזבאללה, כאשר חבר הפרלמנט, חסן

³ להרחבה, ראו מחקר של מרכז המידע מתאריך 4 בנובמבר 2024: "מזכ"ל חזבאללה החדש – שיח' נעים קאסם: קווים לדמותו".

פצ'לאללה, מונה ליו"ר הסיעה החדש. בנוסף, דווח כי סגן יו"ר המועצה המבצעת, **עלי דעמוש**, מונה ליו"ר **המועצה** במקום צפי אלדין (אלנהאר; אללואא; אלחדת', 29 בדצמבר 2024). עם זאת, בחזבאללה הכחיש את הדיווחים הבהירו כי הודעות על מינויי בכירים יתפרסמו רק בערוצים הרשמיים של הארגון ולא ממקורות עלומים (אלעהד, 29 בדצמבר 2024).

גם שמו של מחמד מהדי נצראללה, בנו של מזכ"ל חזבאללה לשעבר חסן נצראללה, הוזכר כמי שעשוי להנהיג את חזבאללה בעתיד. נצראללה הכחיש את הפרסומים וציין כי אינו שואף להיות מעורב בפעילות "הצבאית" של הארגון ובפוליטיקה, אלא מתכוון "להתרכז בלימודי הדת שלו" (צות בירות אינטרנשיונל, 11 בינואר 2025).

המינוי הרשמי היחיד עד כה בצמרת חזבאללה, מלבד קאסם, היה של **יוסף אלזין**, שמונה **לאחראי התקשורת** של הארגון במקומו של מחמד עפיף שסוכל בתקיפה ישראלית בבירות ב-17 בנובמבר 2024 (אלעהד, 24 בדצמבר 2024).

"פרשנים פוליטיים צרפתיים" ציינו כי חזבאללה נמצא בעיצומו של ארגון מחדש, אולם עדיין לא קיים חזון ברור לגבי המנגנונים. לדבריהם, איראן מעורבת באופן ישיר במאמצים למלא את התפקידים שהתפנו בפיקוד הצבאי של חזבאללה, אולם יש הערכות כי חזבאללה גם עשוי לשוב למבנה צבאי חשאי, בדומה למצב שהיה קיים בשנות התשעים של המאה הקודמת, זאת מחשש לכך שישראל תסכל את הדרג הפיקודי פעם נוספת (לה פיגארו, במרץ 2025).

על אף הפגיעה הקשה בהנהגת הארגון, הקפידו בכירי חזבאללה, ובעיקר חברי הסיעה בפרלמנט, להדגיש את המסר כי חזבאללה הצליח להתמודד עם המכות שספג בלחימה. להלן התבטאויות בולטות:

◆ חבר סיעת חזבאללה בפרלמנט, חסין אלחאג' חסן, מסר כי על אף התקיפות והאיומים, הארגון הצליח לשקם את מבנה ההנהגה והמבנה הצבאי של הארגון בכל הרמות. הוא ציין כי יש אתגרים חדשים באזור וכי חזבאללה מתאושש במהירות ויתמודד איתם (אלמנאר, 25 בדצמבר 2024).

◆ חבר הפרלמנט הלבנוני מטעם חזבאללה, חסן פצ'לאללה, הודה כי הארגון ספג אובדן משמעותי ונחשף ל"רעידת אדמה מסיבית", אולם הדגיש כי זה לא יוביל לקריסת חזבאללה או לכניעתו. לדבריו, לעתים "ההתנגדות" רושמת ניצחונות והישגים, אולם לפעמים יש גם כאב וסבל. עוד הדגיש פצ'לאללה כי "ההתנגדות" בלבנון, ובמיוחד בדרום לבנון, חזקה ואף אחד לא יצליח להתגבר עליה. הארגון ימשיך לעמוד מול ישראל כדי לסייע לשחרר את המדינה, הוא לא ישבר ויפעל לבנות את מה שנהרס (אלמנאר, 27 באפריל 2025).

כלי תקשורת בלבנון, המזוהים עם הזרם המתנגד לחזבאללה, פרסמו דיווחים על מתיחויות לכאורה בתוך הארגון. להלן דוגמאות:

◆ העיתונאי הנוצרי-לבנוני, טוני בולס, טען כי חזבאללה ניצב בפרשת דרכים פנים-ארגונית, עד כדי אפשרות של עריקה או עזיבה של חלק ממנהיגיו, לאור אי הסכמות פנימיות משמעותיות. לפי בולס, המאבק מתנהל בין שני אגפים בעלי אוריינטציות שונות, שהתפתחו בתוך הנהגת חזבאללה עוד לפני

הפסקת האש בנובמבר 2024 - אגף שמרני בהובלת ראש יחידת הקישור והתיאום, ופיק צפא, הדוגל בהיצמדות לנשק, ואגף בהובלת המזכ"ל קאסם ויו"ר הסיעה רעד שהעדיפו הפסקת אש זמנית כדי לארגן מחדש את שורות הארגון ולהתאושש מהשלכות המכה הצבאית הקשה שספג חזבאללה. נטען כי הזרם "השמרני" מאשים את מתנגדיו בנסיגה ובכניעה ללחצים בינלאומיים, ואילו הזרם "הפייסני" מאשים את הצד השני בסיכון גורל המפלגה והסביבה התומכת בה. לפי בולס, "גורמי ביטחון" ציינו כי הוויכוח הפנימי אינו מוגבל רק לסוגיות של טקטיקה מדינית או צבאית, אלא גם ליחסים עם איראן והשאלה אם למתן אותם מחשש לבידוד. כמו כן, "מקורות" ציינו כי מחלוקות מהותיות עוסקות גם בסוגיית פירוק הנשק ויישום החלטה 1701 והשאלה אם היא מוגבלת רק לאזור מדרום לנהר הליטאני או לכל המדינה. עוד ציין בולס כי ההערכות הן שיש גם פיצול בתוך הדרג הצבאי, בין ח'ליל יוסף חרב, שהיה יועצו הקרוב של נצראללה ולפי הערכות מונה למפקד הצבאי של הארגון, לבין אבו עלי טבטבא'י, שלפי הערכות קיבל את הפיקוד על חזית הדרום (אינדיפנדנט בערבית, 24 במרץ 2025).

◆ דווח כי בכירים בחזבאללה קראו למזכ"ל קאסם לקיים בחירות לשבעת חברי מועצת השורא, הגוף העליון ביותר של חזבאללה, ולבוא חשבון עם מי ש"התרשלו" בלחימה נגד ישראל, ולא רק בדרג הצבאי-ביטחוני. עם זאת, הדרישה אינה נוגעת לשני הבכירים במועצה, קאסם עצמו ויו"ר הסיעה רעד. לפי הדיווח, זרם אחד בחזבאללה טוען שיש לשמור על המצב הקיים ולא לדרוש דין וחשבון מהאחרים בדרג הפוליטי והצבאי, בעוד שזרם שני קורא לראשונה בתולדות חזבאללה לדין וחשבון מלא ולאפס סובלנות כלפי מי שלא מילאו את תפקידם כנדרש, לא משנה מה מעמדם. אחד הבכירים שהוזכר הוא ראש המועצה הפוליטית, אברהמים אמין אלסיד, שמואשם בכך שלא שהה בלבנון בזמן הלחימה. בדיווח צוין כי בין מי שקוראים לבחירות חדשות נמצאים חברים במועצת השורא וחברים במועצת הג'האד, במועצה המבצעת, במועצה הפוליטית ובוועדה הפרלמנטרית. ההערכה שעלתה מהדיווח היא שנעשה ניסיון לגבש פשרה, לפיה יתקיימו בחירות חדשות, אולם רק לאחר פרק זמן מסוים ולא באופן מיידי (אלנהאר, 8 במאי 2025).

חקירת לקחי הלחימה

◆ בכירים בחזבאללה אישרו כי הארגון מבצע חקירה פנימית במטרה לזהות כשלים שסייעו לישראל במהלך הלחימה ובמטרה להפיק לקחים לקראת ההמשך. להלן התבטאויות בולטות:

◆ מזכ"ל חזבאללה, נעים קאסם, הבהיר כי לנוכח הפגיעות שספג חזבאללה בלחימה, הארגון לא יכול להמשיך באותו הקצב בתחומים הביטחוניים, הצבאיים, הפוליטיים והתרבותיים. הוא ציין כי צריך לבצע בדיקה מקיפה של השלבים הקודמים, כדי שיהיה אפשר להמשיך לשלב החדש, אך הדגיש כי עקרונות הארגון לא השתנו, ובראשם "ההתנגדות", וכי כל השיטות למימוש עקרונות אלו פתוחות לדין ולשינויים על סמך תוצאות הבדיקה וההערכה מחדש (אקתדאר, 2 במאי 2025).

◆ חבר הפרלמנט הלבנוני מטעם חזבאללה, חסן פצ'אללה, הודה כי הארגון ספג אובדן משמעותי ונחשף ל"רעידת אדמה מסיבית", אולם הדגיש כי זה לא יוביל לקריסת חזבאללה או לכניעתו. הוא ציין

כי הארגון מקיים חקירה פנימית כדי לבדוק איך ומדוע קרו האירועים בזמן הלחימה. לדבריו, לא בטוח שהמסקנות יפורסמו, אולם המטרה היא ללמוד את לקחי העבר ולהימנע מסיכונים נוספים בעתיד (אלמנאר, 27 באפריל 2025).

◀ בהקשר זה, דווח כי אחת הסוגיות המרכזיות שנבדקות היא החדירה המודיעינית של ישראל לתוך חזבאללה (ערן Spot Shot, 15 במאי 2025). הסוגיה זכתה לתהודה בעקבות מעצרו של מחמד האדי צאלח, תושב אלצ'אחיה אלג'נוביה בבירות המקורב לחזבאללה, אשר הואשם שסיפק למודיעין הישראלי, תמורת תשלום, את המידע הרב ביותר, כולל נקודות ציון, לגבי התנועות של בכירי חזבאללה ופעילים בארגון, ובכך אפשר לישראל לבצע סיכולים רבים. דווח כי המעצר עורר תדהמה במעגל הפנימי של חזבאללה מאחר שצאלח הוא בנו של בכיר בכוח רצ'ואן ואחיו נהרג בלחימה נגד ישראל. "מקור משפטי" ציין כי תופעת משתפי הפעולה עם ישראל שנחשפה מאז תחילת הפסקת האש הפכה ל"כדור שלג", וכי לאחר מעצרו של צאלח ישנם כבר 21 נאשמים בשיתוף פעולה עם ישראל - 13 לבנונים, שישה סורים ושני פלסטינים (אלשרק אלאוסט, 16 במאי 2025).

אתגר השיקום וההתעצמות מחדש

◀ בחזבאללה לא חשפו עד כה באופן רשמי את היקף הפגיעות שספג הארגון במצבת כוח האדם שלו וביכולותיו הצבאיות מאז תחילת הלחימה ב-8 אוקטובר 2023, על אף שבכירים הודו כי מדובר ב"אובדן משמעותי". כך למשל, חבר הפרלמנט מטעם חזבאללה, אברהים מוסוי, ציין כי הארגון ספג "מכות חמורות" עם הריגת הפעילים, הרג ההנהגה והרס חלק ניכר מהיכולות הצבאיות (וול סטריט ג'ורנל, 10 במאי 2025).

◀ לפי צה"ל, במסגרת מבצע "חיצו הצפון" שהחל ב-23 בספטמבר 2024, אשר כלל הסלמה בתקיפות האוויריות לצד פעילות קרקעית בדרום לבנון (החל מ-1 באוקטובר 2024), הותקפו יותר מ-12,500 יעדי חזבאללה, בהם יותר מ-1,600 מפקדים צבאיים ויותר מאלף מחסנים של אמצעי לחימה (אמל"ח) בדרום לבנון, בבירות ובבקעא; סוכלו יותר מ-2,500 פעילי טרור, בהם בכירי הנהגת חזבאללה ומפקדים בדרגי הפיקוד הבכיר והזוטרי; הושמדו תשתיות צבאיות מעל הקרקע ומתחתיה בדרום לבנון, עד נהר הליטאני; הושמדו כשבעים אחוז ממלאי כלי הטיס הבלתי מאוישים (כטב"מים) וכשלושים טילי שיוט (דובר צה"ל, 28 בנובמבר 2024 ו-6 בדצמבר 2024).

◀ "מקורות המודעים לפעילות חזבאללה" העריכו כי הארגון איבד עד 4,000 לוחמים במהלך הלחימה נגד ישראל (רויטרס, 28 בנובמבר 2024). לפי הערכת סוכנויות המודיעין של ארה"ב, חזבאללה איבד בלחימה עם ישראל למעלה ממחצית מאמצעי הלחימה שלו ואלפי לוחמים, ולכן יכולתו הצבאית הגיעה לרמה הנמוכה ביותר מזה עשורים (רויטרס, 5 בדצמבר 2024).

◀ עם זאת, בניגוד לעימותים צבאיים קודמים מול ישראל, ובראשם מלחמת לבנון השנייה בשנת 2006, הפעם **האתגרים הניצבים בפני חזבאללה לשיקום היכולות הצבאיות גדולים יותר בשל התפתחויות פנימיות בלבנון, שינויים בזירה האזורית והמשך פעילות צה"ל.**

פעילות צבא לבנון נגד יכולות חזבאללה בדרום לבנון

◀ לפי הסכם הפסקת האש בין ישראל לבין לבנון, נאסר על הימצאות קבוצות חמושות (כמשתמע מכך, חזבאללה בראשן) ותשתיות צבאיות, שאינן של כוחות הביטחון הרשמיים של לבנון, מדרום לנהר הליטאני בדרום המדינה. לצורך כך, צבא לבנון נדרש להתפרס בדרום לבנון כדי לפרק את כל התשתיות הצבאיות ולהחרים את כל כלי הנשק הבלתי מורשים ולפקד על המתקנים הבלתי מורשים המעורבים בייצור כלי נשק.

◀ דווח כי מאז תחילת יישום הסכם הפסקת האש, צבא לבנון פשט על יותר מ-500 עמדות של חזבאללה מדרום לנהר הליטאני ומצפון, וכן באלצ'אחיה אלג'נוביה בבירות (אלחדת', 29 באפריל 2025). "גורם ביטחוני רשמי" מסר כי צבא לבנון פירק יותר מ-90% מתשתיות חזבאללה מדרום לנהר הליטאני, וטען כי אין תשתיות צבאיות של חזבאללה מדרום לליטאני (סוכנות הידיעות הצרפתית, 30 באפריל 2025).

פעילות צבא לבנון נגד מתחם חזבאללה באזור זוטא אלשרקיה בדרום לבנון (ג'נוביה, 31 במרץ 2025)

◀ בחזבאללה הדגישו כי הם פועלים בשיתוף פעולה מול הצבא. דווח כי ימים ספורים לאחר תחילת הפסקת האש, נועד האחראי על יחידת הקישור והתיאום בחזבאללה, ופיק צפא, עם מפקד צבא לבנון (וכיום נשיא לבנון) ג'וזף עון, בנוכחות יועצו של יו"ר הפרלמנט הלבנוני, אחמד בעלבכי. לפי הדיווחים, הפגישה הייתה "מעולה" והדגישה את היחסים המתמשכים בין צבא לבנון ל"התנגדות", וכי צפא ועון הסכימו להישאר בתיאום הדוק כדי לממש את הסכם הפסקת האש ואת יישום החלטה 1701 בדרום לבנון (לבנון 24, 13 בדצמבר 2024). לפי דיווח נוסף, שמהימנותו אינה ברורה, חזבאללה העביר באופן חשאי לידי צבא לבנון מפה של אתרי הארגון, בהם מוחבאים אמצעי הלחימה שברשותו (אלנהאר, 8 באפריל 2025).

המשך פעילות צה"ל נגד חזבאללה

◀ גם לאחר כניסתה לתוקף של הפסקת האש, המשיך צה"ל בתקיפות נגד פעילי חזבאללה ותשתיות צבאיות של הארגון, וזאת בשל הפרות של ההבנות בין ישראל לבין לבנון ובשל ניסיונות הארגון לשקם את יכולותיו. מרבית התקיפות התמקדו בדרום לבנון, שם ההסכם אוסר לחלוטין על נוכחות חזבאללה, והן כוונו נגד פעילי חזבאללה, בהם גם בדרג הפיקודי, ונגד תשתיות צבאיות קיימות או תשתיות שנעשה ניסיון לשקמן. בין השאר, הותקפו אתרים שהכילו משגרי רקטות ואמל"ח, וכן הותקף מתחם תת-קרקעי ברכס הבופור ששימש לניהול מערך האש וההגנה של חזבאללה. במקביל, בוצעו תקיפות נגד תשתיות חזבאללה באזורים נוספים בלבנון, בהם אלצ'אחיה אלג'נוביה בבירות והבקעא, ונגד נתיבים ששימשו את חזבאללה להברחות בגבול לבנון-סוריה.⁴ לפי צה"ל, מאז תחילת הפסקת האש, סוכלו יותר מ-140 פעילי טרור שהיוו איום והותקפו עשרות תשתיות ואמצעי לחימה (דובר צה"ל, 23 באפריל 2025).

תקיפה נגד מתחם חזבאללה ברכס הבופור (ערץ הטלגרם צופה אל האויב-דרום לבנון, 8 במאי 2025)

פגיעה במערכי ההברחות

◀ לאורך שנים, חזבאללה, באמצעות יחידה 4400 שאחראית על התעצמות הארגון ועל העברת אמצעי לחימה, ויחידה 190 בכוח קדס של משמרות המהפכה של איראן הקימו מערך משולב להברחת אמל"ח, כספים וטכנולוגיות לחזבאללה, וכן לארגונים שלוחים נוספים של איראן, בהם חמאס והג'האד האסלאמי בפלסטין (הגא"פ) ביהודה ושומרון וברצועת עזה. ההברחות בוצעו באמצעות נתיבים יבשתיים שעברו דרך סוריה, טיסות מאיראן לסוריה ולנמל התעופה הבינלאומי בבירות ואוניות שעברו דרך הים האדום ומפרץ סואץ לנמלים בסוריה ובלבנון.⁵

◀ במהלך הלחימה, פעל צה"ל באופן נרחב נגד מערך ההברחות של חזבאללה, בעיקר מכיוון סוריה. בין השאר, סוכלו מפקדים ופעילים ביחידה 4400. כמו כן, הותקפו צירי מעבר מעל הקרקע ותת-קרקעיים ותשתיות צבאיות ששימשו להברחות בגבול סוריה-לבנון. כפי שצוין קודם לכן, הפעילות נמשכה גם לאחר הפסקת האש, כחלק מהמאמצים למנוע את התאוששות חזבאללה, ובמסגרתה בוצעו סיכולים, בהם של שליח חיזבאללה בצבא סוריה (תחת משטר אלאסד), סלמאן נמר ג'מעה, ושל סגן מפקד יחידת 4400, חסין

⁴ להרחבה על פעילות צה"ל נגד הפרות חזבאללה, ראו את הפרסומים השבועיים של מרכז המידע: "מבט לטרור: חזבאללה ולבנון".

⁵ להרחבה, ראו מחקר של מרכז המידע מתאריך 19 בדצמבר 2024: "[הברחות אמצעי לחימה מאיראן דרך סוריה וירדן](#)". [כפי שעולה ממסמכי שלל ומסיכולים בשטח](#).

עלי נצר, והותקפו מעברים בגבול סוריה-לבנון. סיכול נוסף היה של בכיר כוח קדס האיראני, סיד רצ'א מוסוי, שנהרג בתקיפה אווירית המיוחסת לישראל באזור דמשק ב-25 בדצמבר 2023. באיראן ציינו כי הוא היה אחראי על התמיכה בחזית "ההתנגדות" בסוריה. עוד נמסר כי "אין ספק שהמשטר הציוני ישלם על הפשע הזה" (פארס, 25 בדצמבר 2023). "מקורות יודעי דבר" ציינו כי מוסוי מילא תפקיד מרכזי בהעברת טילי קרקע-קרקע איראניים מדגם פאתח לידי חזבאללה (Amwaj.Media, 25 בדצמבר 2024).

מימין: בכירי יחידה 4400 שסוכלו במהלך הלחימה. משמאל: מנהרת הברחה תת-קרקעית שהותקפה בגבול סוריה-לבנון (דובר צה"ל, 25 בנובמבר 2024)

◀ בנוסף, ההתפתחויות האזוריות והפנימיות בלבנון מאז כניסתה לתוקף של הפסקת האש גרמו לפגיעה ביכולת של חזבאללה לקבל סיוע מאיראן, הן של אמל"ח והן של כספים, שנדרש לטובת שיקום היכולות שלו.

סגירת נתיבי ההברחות היבשתיים מסוריה

◀ ב-8 בדצמבר 2024, כוחות מורדים בהובלת הארגון האסלאמי-ג'האדי היא'ת תחריר אלשאם, תחת הנהגתו של אחמד אלשרע (אבו מחמד אלג'ולאני) השתלטו על דמשק והפילו את משטרו של נשיא סוריה, בשאר אלאסד.⁶ כתוצאה מכך, איבדה איראן את העומק האסטרטגי שלה מול ישראל ואת יכולתה להעביר אמצעי לחימה בנתיבים יבשתיים לחזבאללה.⁷

◀ אלשרע, שמינה עצמו לנשיא סוריה החדש, האשים את איראן וחזבאללה בפגיעה באזרחי סוריה בשל שיתוף הפעולה שלהם עם משטר אלאסד במהלך מלחמת האזרחים ובהפיכתה של סוריה ל"הפצת מלחמות וחורבן", והדגיש כי המשטר החדש לא יאפשר העברת אמצעי לחימה דרך סוריה. בהתאם לכך, כוחות הביטחון של המשטר הסורי החדש הצליחו לסכל ניסיונות של הברחת אמצעי לחימה לתוך לבנון, כולל של רקטות וכלי טיס בלתי מאוישים.⁸

⁶ להרחבה, ראו מחקר של מרכז המידע מתאריך 13 בדצמבר 2024: "[גורמי הכוח בסוריה לאחר הפלת משטר אלאסד – מורה נבוכים](#)".

⁷ להרחבה, ראו מחקר של מרכז המידע מתאריך 23 בינואר 2025: "[איראן לנוכח ההתפתחויות האזוריות: אתגרים, תגובות ודרכי פעולה אפשריות](#)".

⁸ להרחבה, ראו את הפרסומים השבועיים של מרכז המידע: "מבט לסוריה".

מימין: חלקי כטב"מים שנתפסו בדרכם לגבול עם לבנון (ערוץ הטלגרם של משרד הפנים הסורי, 17 בינואר 2025). משמאל: רקטות גראד שנתפסו באזור חמץ, בקרבת הגבול עם לבנון (סוכנות אלאח'באריה הסורית, 12 במאי 2025)

◀ בכירי חזבאללה ואיראן הודו באובדן נתיבי ההברחה דרך סוריה, אולם הם ניסו להפחית מחשיבות הפגיעה האסטרטגית ביכולות הארגון. להלן דוגמאות בולטות:

◆ מזכ"ל חזבאללה, נעים קאסם, הודה כי בשל נפילת משטר אלאסד, חזבאללה איבד את ציר האספקה הצבאית שלו. עם זאת, הוא הוסיף כי "ההתנגדות" גמישה וכי אם השלטון החדש לא יאפשר העברת אמצעי לחימה, "ההתנגדות" תצטרך להתמודד עם הנסיבות ולחפש פתרונות אחרים (אלמנאר, 14 בדצמבר 2024).

◆ מפקד משמרות המהפכה, חסן סלאמי, הודה כי כלל הדרכים [שיכלו לשמש להעברת כוחות איראניים לסוריה] נסגרו, אך טען כי "חזית ההתנגדות" הפכה עצמאית ואינה תלויה באיראן (איסנ"א, 12 בדצמבר 2024). בכנס של משמרות המהפכה, הדגיש סלאמי כי יש עדיין דרכים לתמוך ב"חזית ההתנגדות" שאינן תלויות בסוריה, וייתכן שגם בסוריה הדברים ישתנו (איסנ"א, 12 בדצמבר 2024).

עצירת ההברחות האוויריות מאיראן ללבנון

◀ נמל התעופה הבינלאומי של בירות שימש נתיב מרכזי להברחות של אמצעי לחימה וכספים מאיראן לחזבאללה בדרך האוויר, וזאת באמצעות חברת התעופה מהאן אייר וחברות תעופה איראניות נוספות (אתר משרד האוצר האמריקאי, 12 באוקטובר 2011 ו-24 במאי 2018; Long War Journal, 8 בינואר 2025). עם זאת, כחלק מיישום הסכם הפסקת האש, ועל רקע לחץ אמריקאי ואיומים ישראלים, הקשוחו הרשויות הלבנוניות את הפיקוח בנמל התעופה הבינלאומי. להלן דוגמאות בולטות:

◆ ב-2 בינואר 2025, דווח כי מטוס של חברת מהאן אייר נעצר בנמל התעופה הבינלאומי בבירות בטענה שיש עליו כספים המיועדים לחזבאללה. לפי הדיווח, נערכו במטוס חיפושים "קפדניים" ותכולת התיק של אחד מעובדי שגרירות איראן הוחרמה לאחר שסירב לחיפוש (אלנהאר, 2 בינואר 2025). שר הפנים הלבנוני, בסאם מולוי, אישר כי בחיפושים התגלו סכומי כסף ומסמכים עבור שגרירות איראן בלבנון, אולם הוא לא ציין אם הם הוחרמו. לדבריו, מדובר בהליך שגרתי וכי החיפושים נועדו להגן על לבנון והלבנונים ולמנוע "תוקפנות" חדשה נגד נמל התעופה (אלערביה ואלנשרה, 3 בינואר 2025). לפי דיווח נוסף, השלטונות הלבנוניים החלו לבצע חיפושים במטוסים האיראניים שנחתים בבירות

בעקבות לחץ מצד השליח המיוחד של נשיא ארה"ב, עמוס הוכשטיין(סקיי ניוז בערבית, 3 בינואר 2025).

◆ ב-12 בפברואר 2025, הודיע דובר צה"ל בערבית כי זוהו העברות כספים מאיראן לחזבאללה באמצעות טיסות אזרחיות וכי הועברו אזהרות למנגנון הפיקוח על יישום הפסקת האש, לפיהן ישראל לא תאפשר את ההעברות (חשבון X של אביחי אדרעי, 12 בפברואר 2025). יממה מאוחר יותר, נמנעה המראת מטוס נוסעים איראני מטהראן לבירות לאחר שרשויות נמל התעופה בבירות סירבו לאשר את הנחיתה (אלאח'באר, 13 בפברואר 2025). "גורם ביטחוני לבנוני" מסר כי לבנון מנעה מהמטוס האיראני להמריא בעקבות אזהרה אמריקאית, לפיה ישראל מתכוונת לתקוף את האזור אם המטוס ינחת. "המקור" הוסיף כי טיסה נוספת שהייתה מתוכננת להמריא מטהראן ב-14 בפברואר בוטלה מאותן סיבות (סוכנות הידיעות הצרפתית, 16 בפברואר 2025).

◆ בסוף פברואר 2025, עצרו רשויות הביטחון הלבנוניות אזרח לבנוני שהגיע בטיסה מתורכיה וברשותו 2.5 מיליון דולר שהיו אמורים להגיע לחזבאללה. דווח כי העצור הודה בחקירתו כי הוא טס בליל ה-27 בפברואר 2025 מנמל התעופה הבינלאומי בבירות והגיע בחצות לנמל התעופה הבינלאומי באיסטנבול. הוא שהה מספר שעות בדיוטי פרי, פגש שם באדם איראני וקיבל ממנו את מזוודת הכספים. לאחר מכן הוא שב לבירות והאיראני נותר בתורכיה (אלשרק אלאוסט, 28 בפברואר 2025).

**מזוודת המזומנים שיועדה לחזבאללה ונתפסה בשדה התעופה בבירות
(Lebanon Debate, 28 בפברואר 2025)**

◆ שר התחבורה הלבנוני, פאיז רסמני, אישר כי סוכלו מספר ניסיונות הברחת כספים לחזבאללה דרך נמל התעופה הבינלאומי רפיק אלחרירי בבירות, בהן הברחת המזוודה עם 2.5 מיליון דולר. הוא הדגיש כי מנגנון ביטחון שדה התעופה, שנמצא תחת פיקוד של קצין צבא בדרגת עמיד, הוא שאחראי לפעולות הסיכול, וכי נמל התעופה נמצא תחת שליטה מוחלטת של המדינה. עם זאת, הוא גם טען כי לא מתרחשות הברחות דרך נמל התעופה מאחר שכל דבר שנכנס או יוצא מלבנון עובר בדיקה מעמיקה. בהתייחסו לעצירת הטיסות מאיראן שנמשכת מאז אמצע פברואר 2025, ציין רסמני כי ההחלטה עדיין בתוקף וכי אין שום משא ומתן מול האיראנים בנושא (אלחדת', 31 במרץ 2025).

◆ דווח כי עשרות עובדים בנמל התעופה אלחירי בבירות פוטרו בשל חשד לקשרים עם חזבאללה. לפי הדיווח, רשויות בלבנון התקינו טכנולוגיות מעקב חדשות ברחבי נמל התעופה כדי להתמודד בצורה טובה יותר עם תופעת ההברחות. "גורמים ביטחוניים בכירים" מסרו כי פעולות אלו הינן חלק ממאמץ נרחב יותר לצמצם בצורה משמעותית את ההברחות עבור חזבאללה, ועל ידי כך להגביל את השפעת הארגון. ראש ממשלת לבנון, נואף סלאם, ציין כי המדינה מצליחה להתמודד עם ההברחות בצורה הטובה ביותר בתולדותיה. "מקור ביטחוני" אף חשף כי לאחרונה סוכל ניסיון הברחה של 22.5 ק"ג זהב לחזבאללה דרך נמל התעופה (Wall Street Journal, 10 במאי 2025).

◀ לנוכח עצירת הטיסות מאיראן והקשחת צעדי האבטחה בנמל התעופה בבירות, דווח על מאמצים של חזבאללה ואיראן למצוא דרכים עוקפות:

◆ "מקורות מודיעיניים מערביים" חשפו כי דיפלומטים איראנים משתמשים בחברות תעופה זרות כדי להעביר כספים לחזבאללה, לנוכח המעקב הישראלי אחרי חברות התעופה האיראניות. לפי הדיווח, הדיפלומטים טסים מאיראן למדינות באזור עם מזוודות "מלאות במזומנים", ומשם ממשיכים לבירות בחברות זרות (סקיי ניוז בערבית, 22 בינואר 2025).

◆ לפניי השהיית הטיסות מאיראן ללבנון, דווח כי ישראל התלוננה בפני ועדת הפיקוח על יישום הפסקת האש כי דיפלומטים איראנים מעבירים עשרות מיליוני דולר לחזבאללה במזוודות דרך נמל התעופה הבינלאומי בבירות. עוד נטען כי גם אזרחים תורכים מעבירים מזומנים לחזבאללה בטיסות מאיסטנבול לבירות. לפי הדיווח, חלק מהנציגים בוועדת הפיקוח סבורים כי הטענות אמינות, והתלונות הועברו לממשלת לבנון להמשך הטיפול (וול סטריט ג'ורנל, 31 בינואר 2025). דובר משרד החוץ האיראני, אסמאעיל בקאאי, טען כי מדובר בשמועות שמפיצה ישראל כדי לבלום את שיקום לבנון (תסנים, 3 בפברואר 2025).

◆ בהמשך לכך, בתלונה שהגיש שגריר ישראל באו"ם, דני דנון, למועצת הביטחון ב-21 בפברואר 2025, הוא האשים כי תורכיה הפכה לנתיב העברת הכספים עבור חזבאללה. לפי המסמך, ישויות תורכיות מהוות צינור העברה בין איראן לבין לבנון, ובין השאר צוינו טיסות תורכיות שנחתו בבירות ב-7 וב-9 בפברואר 2025 עם מזומנים עבור הארגון (Nordic Monitor, 5 במאי 2025).

◆ לפי ההערכות, הלווייתם של חסן נצראללה והאשם צפי אלדין בבירות ב-23 בפברואר 2025 אפשרה להבריה כספים בטיסות מאיראן וממדינות נוספות. בין השאר, "מקורות עיראקיים" מסרו כי בכירי "הגיוס העממי", ארגון הגג של המיליציות הפרו-איראניות בעיראק, הגיעו לבירות במטוס פרטי השייך ל-Iraqi Airways והביאו עמם סכום של ארבעה מיליון דולר עבור חזבאללה (סקיי ניוז בערבית, 22 בפברואר 2025).

◆ "מקור ביטחוני מערבי" מסר כי הארגון פועל להבריה אמצעי לחימה ללבנון דרך הים. לפי "המקור", חזבאללה שולט בפועל בנמל בירות באמצעות רשת סייענים ברשות המכס ובמנגנוני הפיקוח שמופעלת על ידי ראש יחידת הקישור והתיאום של חזבאללה, ופיק צפא, במטרה להבריה ציוד,

כלי נשק וכספים ללא פיקוח. עוד ציין "המקור" כי כוח קדס של משמרות המהפכה מקדם את ההברחות הימיות ללבנון, באופן ישיר או דרך מדינות אחרות, באמצעות יחידה 190 ויחידה 700 (אלחדת', 8 באפריל 2025). עם זאת, שר התחבורה הלבנוני, פאיז רסאמני, מסר כי אין ראיות להברחות של חזבאללה דרך נמל בירות. הוא טען כי האבטחה בנמל נמצאת תחת פיקוח הדוק (לבנון 24, 9 באפריל 2025).

◀ בחזבאללה הכחישו את ההאשמות לגבי הברחות כספים דרך נמל התעופה הבינלאומי של בירות או דרך הים. כך למשל סגן יו"ר המועצה המדינית של חזבאללה, מחמוד קמאטי, אמר כי בארגון העריכו כי יתעוררו "שקרים והטעויות" לגבי הברחות אמל"ח וכספים לנמל התעופה או לנמל בירות והדגיש כי "ההתנגדות מספקת את צרכיה בדרכים שלה" מבלי לפגוע בחוקים או במוסדות המדינה (ערוץ OTV, 9 באפריל 2025); ראש יחידת הקישור והתיאום של חזבאללה, ופיק צפא, התנער מ"ההאשמות חסרות הבסיס" נגד חזבאללה בנוגע להברחת אמל"ח וכספים דרך הנמל ושדה התעופה בבירות (רדיו אלנור, 18 באפריל 2025).

פעילות בינלאומית נגד חזבאללה

◀ משרד האוצר האמריקאי המשיך בהטלת סנקציות על רשתות הברחה ואנשי כספים שפעלו לסייע למימון חזבאללה, וזאת כחלק מהמאמצים להקשות על הארגון להשתקם מחדש לאחר הלחימה. להלן דוגמאות בולטות:

◆ הוטלו סנקציות נגד חמישה אזרחים לבנונים ושלוש חברות בבעלותם בשל מעורבותם ברשת שמסייעת לחזבאללה להתחמק מהסנקציות האמריקאיות, בין השאר באמצעות מכירות נפט איראני עבור כוח קדס של משמרות המהפכה. ברשימה נמצאים מחאסן מחמוד מרתצ'א, אלמנתו של מחמד ג'עפר קציר, שהיה מפקד היחידה להעברת אמצעי לחימה מאיראן ושלוחותיה לחזבאללה בלבנון (יחידה 4400) עד שסוכל בתקיפה ישראלית באוקטובר 2024; ורשיד קאסם אלבזאל, אחיו של מחמד קאסם אלבזאל, מאנשי הכספים המובילים של חזבאללה שנמצא ברשימת הסנקציות מאז שנת 2018 ועל ראשו פרס של עשרה מיליון דולר (אתר משרד האוצר האמריקאי, 28 במרץ 2025).

◆ הוטלו סנקציות על שני פעילי חזבאללה בכירים, מעין דקיק אלעאמלי שיושב באיראן וחסן נעמה, ועל שני סיוענים פיננסיים, ג'האד עלאמי ופאדי נעמה, על מעורבותם בתיאום העברות כספים לחזבאללה באמצעות תרומות מחו"ל. בין השאר, צוין כי אלעאמלי העביר מזומנים לבכירים בחזבאללה שעבדו באופן ישיר עם לשכת המזכ"ל לשעבר נצראללה, בהם עלאמי שהפיץ את הכספים (אתר משרד האוצר האמריקאי, 15 במאי 2025).

◀ כמו כן, מחלקת המדינה האמריקאית הציעה פרס של עד עשרה מיליון דולר עבור מידע שיובייל לשיבוש המנגנונים הפיננסיים של חזבאללה באזור משולש הגבולות בדרום אמריקה בין ברזיל, ארגנטינה ופרגוואי. מדובר באזור שבו חזבאללה מקיים פעילות במשך שנים רבות, ובין השאר יש לו שם פעילים ותומכים והוא מבצע שם פעילויות להלבנת כספים, סחר בסמים וביהלומים בלתי חוקיים, הברחות של דלק, סיגריות ומוצרי יוקרה וזיוף דולרים אשר מכניסים מיליוני דולרים לקופת הארגון (אתר פרסים תמורת צדק, 19 במאי 2025).

המודעה על הפרס עבור מידע על פעילות חזבאללה בדרום אמריקה
(חשבון X של פרסים תמורת צדק, 19 במאי 2025)

חזבאללה בזירה הפנים-לבנונית

בחירת הנשיא החדש ומינוי הממשלה כביטוי להיחלשות מעמד חזבאללה

◀ אתגר מרכזי ומשמעותי שמולו ניצב חזבאללה בשל תוצאות הלחימה הוא היחלשות מעמדו בזירה הפנים-לבנונית. עד הלחימה, כוחו הפוליטי של חזבאללה אפשר לו לחסום את בחירתו של נשיא חדש ללבנון מאז סיום כהונתו של מישל עון באוקטובר 2022, וכתוצאה מכך גם לא ניתן היה למנות ממשלה קבועה חדשה ולקדם רפורמות חיוניות בעוד שנרשמה הידרדרות בתנאי המחיה של התושבים. עם זאת, לאחר סיכול נצראללה וצפי אלדיון, עוד לפני הפסקת האש, החל מאמץ בינלאומי בהובלת ארה"ב וסעודיה לנצל את החולשה המסתמנת של חזבאללה כדי לקדם בחירת נשיא חדש ולפרוץ את המבוי הסתום בפוליטיקה הלבנונית (וול סטריט ג'ורנל, 9 באוקטובר 2025; אחרת, 12 באוקטובר 2024).

◀ ב-28 בנובמבר 2024, יממה לאחר כניסת הפסקת האש לתוקף, הודיע יו"ר הפרלמנט, נביה ברי, על כינוס ישיבה מיוחדת של הפרלמנט ב-9 בינואר 2025 כדי לבחור את הנשיא החדש. חזבאללה הביע תמיכה במועמדות של יו"ר זרם אלמרדה, סלימאן פרנג'יה, כפי שעשה בהצבעות הקודמות שהתקיימו בניסיון לבחור נשיא. עם זאת, חוסר רצונו של פרנג'יה להמשיך בהתמודדות אילץ את חזבאללה לשנות את עמדתו. ארבעה ימים לפני ההצבעה, הודיע ראש יחידת הקישור והתיאום של חזבאללה, ופיק צפא, כי הארגון לא יטיל וטו על אף מועמד, ובכלל זה מפקד הצבא ג'וזף עון, אלא רק על יו"ר הכוחות הלבנוניים, סמיר ג'עג'ע, כיוון שהוא "עלול להביא למלחמת אזרחים" (אלג'דיד, 5 בינואר 2025).

◀ בהצבעה בפרלמנט ב-9 בינואר 2025, קיבל עון 71 קולות, פחות מהרוב הנדרש של 86 קולות, שני שלישים מכלל חברי הפרלמנט. לאחר סבב התייעצויות, התקיים סיבוב ההצבעה השני, שהסתיים עם בחירתו של עון שקיבל 99 קולות (אלנשרה, 9 בינואר 2025). יו"ר סיעת חזבאללה, מחמד רעד, אמר כי החלטת הארגון שלא לתמוך בעון בסיבוב הראשון נועד לשלוח מסר כי חזבאללה הוא שמגן על ההסכמה הלאומית במדינה (אלנשרה, 9 בינואר 2025).

נשיא לבנון, ג'וזף עון (IMLebanon, 9 בינואר 2025)

◀ "מקורות יודעי דבר" מסרו כי לפני סיבוב ההצבעה השני, התקיימה פגישה בין נציגי הסיעות של "הצמד השיעי" (חזבאללה ואמל) לבין עון, וכי הצדדים הגיעו להסכמות שאפשרו את תמיכת הסיעות במועמדות עון. לפי הדיווח, הוסכם כי להחלטה 1701 אין קשר להחלטה 1559, וכי הגבולות של החלטה 1701 הם מדרום לנהר הליטאני ולא מצפון לנהר; ל"צמד השיעי" יהיה תפקיד מרכזי בהרכבת הממשלה הבאה; מתן ערבויות בנוגע למשרד האוצר ולגבי מינויים עתידיים במערכת המשפט, בצבא ובמנגנוני הביטחון; מתן ערבויות בנוגע לתהליכי שיקום, ובתוך כך הבטחת מימון ומענקים בינלאומיים (אלמנאר, 10 בינואר 2025).

◀ בחירת עון סללה את הדרך להקמת ממשלה חדשה. ב-13 בינואר 2025, אחרי התייעצויות עם סיעות הפרלמנט, הודיע עון כי נשיא בית הדין הבינלאומי לצדק בהאג, נואף סלאם, יקבל את משימת הרכבת הממשלה החדשה (חשבון X של לשכת הנשיאות, 13 בינואר 2025). יו"ר סיעת חזבאללה, מחמד רעד, מסר כי סיעתו לא בחרה באף נציג לראשות הממשלה. לדבריו, חזבאללה נקט צעד חיובי כשתמך בבחירת הנשיא עון, אולם היד המושטת "נקטעה". הוא ציין כי הארגון ימתין בשלווה ובתבונה מתוך דאגה לאינטרס הלאומי, אולם ימשיך לעקוב אחרי פעילות הממשלה "כדי לגרש את הכובש מארצנו" (רדיו אלנור, 13 בינואר 2025). דווח כי במהלך פגישה בין הנשיא עון לבין נציגי סיעת חזבאללה, המשלחת לא הייתה מרוצה משום שלטענתו לא כובד הסיכום לכאורה, לפיו ראש הממשלה הזמני, נג'יב מיקאטי, הוא שיקבל את המינוי הקבוע (אלנשרה, 13 בינואר 2025). עוד דווח כי "הצמד השיעי" סבור שהיה נתון ל"הונאה פוליטית חמורה" (אלערביה, 13 בינואר 2025).

◀ ב-8 בפברואר 2025, אחרי שלושה שבועות של התייעצויות, הודיע סלאם על הקמת הממשלה החדשה, אשר חולקה על פי מפתח עדתי. על אף לחץ אמריקאי שלא לכלול את חזבאללה, "הצמד השיעי" (חזבאללה ואמל) קיבלו חמישה מהתיקים: שר הבריאות רכאן נאצר אלדין ושר העבודה מחמד חידר, המזוהים עם חזבאללה; שר האוצר יאסין ג'אבר, השרה לאיכות הסביבה תמארא אלזין, והשר לפיתוח אדמיניסטרטיבי פאדי מכי, המזוהים עם אמל (אלמיאדין, 8 בפברואר 2025).⁹

נואף סלאם (הנא לבנון, 3 בפברואר 2025)

◀ דווח כי בתמורה לאפשרות לבחור את שר האוצר וארבעת השרים הנוספים, חזבאללה ואמל הסכימו לוותר באופן מעשי על זכות הווטו ("השליש החוסם") שאפשרה להם לחסום רפורמות מהותיות (ריוטרס, 8 בפברואר 2025; מכון וושינגטון למדיניות המזרח הקרוב, 12 בפברואר 2025). חבר סיעת חזבאללה בפרלמנט, חסן עז אלדין, אמר כי הארגון לא היווה מכשול להקמת הממשלה. הוא הוסיף כי כל מי שחלם לחסל ולהדיר את חזבאללה מהממשלה, נוכח לדעת שהשיעים שורשיים במולדת ושייכים לעם ולמדינה (אלנשרה, 10 בפברואר 2025).

◀ עדות נוספת לחולשת חזבאללה בממשלה החדשה היא העובדה כי לראשונה מזה 25 שנה, לא נכלל בקווי היסוד "סעיף ההתנגדות", שהיה מבוסס על משוואת חזבאללה "צבא-עם-התנגדות". במקום זאת, נכתב כי "זכותה של לבנון להגן על עצמה בהתאם לאמנת האו"ם, ובאחריותה לפעול לשמירה על ביטחונה ועל גבולותיה" (אתר ממשלת לבנון, 8 בפברואר 2025).

מתיחות סביב יישום הפסקת האש

◀ מאז כניסתה לתוקף של הפסקת האש בסוף נובמבר 2024, הדגישו בחזבאללה כי מוסדות המדינה הם שצריכים להבטיח כי ישראל תשלים את נסיגתה מכל לבנון ותפסיק את התקיפות האוויריות, וזאת מאחר שההסכם הושג בין ישראל לבין לבנון. דרישה זו גברה לאחר בחירת הנשיא עון, ובמיוחד לאחר המינוי של הממשלה הקבועה בראשות סלאם, כאשר בחזבאללה לא הסתירו את תסכולם לנוכח המשך "ההפרות" הישראליות. להלן התבטאויות בולטות:

◆ חבר סיעת חזבאללה בפרלמנט, עלי פיאצ', אמר לאחר הקמת הממשלה כי על הממשלה הלבנונית החדשה לוודא את נסיגת ישראל מכל שטחי לבנון. הוא טען כי כל נוכחות של "האויב", אפילו

⁹ השרים אינם חברים בסיעות חזבאללה ואמל בפרלמנט.

בגודל זרת אחת, היא "כיבוש" ויש להתנגד לה. פיאצ' הדגיש כי חזבאללה יעבוד בשיתוף פעולה עם ממשלת לבנון, אולם הזהיר כי אם מאמצי הממשלה ייכשלו, יש להעריך מחדש את המצב ולבחון חלופות, וכי אם לא תהיה ברירה, הלבנונים יצטרכו לקחת את האחריות הלאומית (אלמנאר, 9 בפברואר 2025).

◆ חבר הפרלמנט מטעם חזבאללה, חסן פצ'לאללה, הדגיש כי על אף שחזבאללה נותן למדינה הזדמנות לממש את אחריותה, היא לא הצליחה לטפל באף אחת מ"הבעיות" שחוללה ישראל. הוא ציין כי "האויב הישראלי" הוא אויב של לבנון והמאבק נגדו הוא מאבק לאומי (אלמנאר, 2 במרץ 2025). בהתבטאות נוספת, הדגיש פצ'לאללה כי הארגון סבור כי המדינה צריכה למלא את תפקידה והיא זו שתקבל החלטה על יציאה למלחמה. לדבריו, הממשלה היא שצריכה להוביל לשחרור האדמות, עצירת התקיפות, השבת האסירים ושמירת הריבונות הלאומית, בין אם באופן דיפלומטי, בתקשורת או "באמצעים אחרים" (אלעהד, 5 במרץ 2025).

◆ עורך היומון הלבנוני אלאח'באר, אברהים אלאמין, המקורב לחזבאללה, פרסם מאמר, בו הדגיש כי תמו ימי החסד של נשיא לבנון עון וראש הממשלה סלאם. לטענתו, השניים מונו רק בשל לחץ סעודי-אמריקאי שמעוניין להביא לנורמליזציה בין לבנון לבין ישראל, אולם הנורמליזציה לא אפשרית מאחר שישיראל "לא חיסלה את ההתנגדות". לפי אלאמין, יש הסכם "מאחורי הקלעים" שמאפשר לישראל להמשיך ב"תוקפנות", בעוד לבנון לא תוכל להתנגד. הוא סיכם באומרו כי הציבור אינו שבע רצון מהנשיא ומהממשלה, וכי המחאה נגדם תתעצם מיום ליום (אלאח'באר, 27 במרץ 2025).

◆ חבר סיעת חזבאללה בפרלמנט, חסין ג'שי, קרא לנשיא לבנון, לממשלה ולמוסדות המדינה למלא את התחייבויותיהם ולהגן על הלבנונים. ג'שי הדגיש כי הם דוגלים בבניית מדינה חזקה המסוגלת להגן על תושביה, וכי כאשר המדינה אינה מסוגלת לעשות זאת, לעם ול"התנגדות" יש את הזכות להשתמש "בכל האמצעים הזמינים" כדי להגן על עצמם. הוא הוסיף כי אף על פי שחלפו מספר חודשים, הם לא ראו השפעה חיובית של המאמצים הדיפלומטיים למנוע את "התוקפנות היומיומית של האויב" (סוכנות הידיעות הלבנונית, 2 באפריל 2025).

◆ חבר סיעת חזבאללה בפרלמנט, איהאב חמאדה, מסר כי "הכיבוש הישראלי" אינו עומד בהסכמים, וביצע יותר מ-3,000 הפרות שלו מאז הסכם הפסקת האש. חמאדה תקף את ממשלת לבנון ואמר כי היא חלשה ואין ביכולתה להרתיע את ישראל. חמאדה הוסיף כי חזבאללה ימשיך ב"התנגדות" ו"ידבק בה בזמן המתאים", ובמקביל הדגיש כי בדרכים דיפלומטיות יהיה קשה להתמודד עם "הכיבוש" (אלערבי, 8 במאי 2025).

מתיחות סביב סוגיית פירוק חזבאללה מנשק¹⁰

◀ גורם נוסף שמאתגר את חזבאללה ומעורר מתיחות מול ההנהגה החדשה הוא סוגיית פירוק הנשק של הארגון. עון הצהיר בנאום השבעתו כי יפעל למימוש המונופול של המדינה בסוגיית נשיאת הנשק ברחבי לבנון, ועמדה זו נכללה גם בקווי היסוד של ממשלת סלאם. עון וסלאם, וכן בכירים נוספים בהנהגה הלבנונית, המשיכו להביע את העמדה של הבטחת המונופול של המדינה על הנשק מול כל הקבוצות החמושות בלבנון, ובראשן חזבאללה, לא רק מדרום לנהר הליטאני, וזאת על רקע לחץ גובר מצד הממשל האמריקאי של הנשיא טראמפ. השליחה המיוחדת של ארה"ב ללבנון, מורגן אורטגוס, הבהירה כי פירוק הנשק של חזבאללה חייב להיות "מוחלט ומקיף" בכל שטחי לבנון, לא רק מדרום לנהר הליטאני (אלמדן, 20 במאי 2025).

◀ עם זאת, בכל הנוגע לסוגיית חזבאללה, הדגישו בהנהגה הלבנונית כי הם מעוניינים להגיע להסכמות במסגרת שיח והביעו תקווה כי ניתן יהיה לפתור זאת ללא עימותים אלימים. נשיא לבנון עון אמר כי ההתמקדות הנוכחית היא בנשק שנמצא מדרום לנהר הליטאני, על אף שכל מחסן נשק שמתגלה גם מצפון לנהר מטופל. הוא ציין כי לחזבאללה יש זכות להשתתף בחיים הפוליטיים מאחר שהוא מייצג שכבה פוליטית, **אולם הנשק חייב להיות רק בידים של המדינה, וכי לחזבאללה אין ברירה אלא לקבל את התפישה של המדינה והמוסדות שלה** ולהבין כי המדינה היא זו שמגנה עליו והיא תהיה אחראית במקרה של עימות מול ישראל (ערוץ היוטיוב של התוכנית "המילה האחרונה" עם למיס אלחדידי בערוץ ON, 18 במאי 2025).

◀ התמיכה הגורפת ביותר במערכת הפוליטית הלבנונית לפירוק חזבאללה מנשקו מגיעה ממפלגת הכוחות הלאומיים (כח"ל) הנוצרית, אשר מדגישה באמצעות נציגיה בפרלמנט ובממשלה, בראשם שר החוץ יוסף רג', כי מדובר באינטרס חיוני עבור לבנון. חברי פרלמנט מטעם המפלגה אף קראו להציב לחזבאללה אולטימטום של חצי שנה למסירת הנשק ואף לפעול בכוח נגד הארגון אם יסרב.

◀ על אף שבחזבאללה הביעו בשלב מוקדם כי הם מוכנים לשתף פעולה עם צבא לבנון ביישום הסכם הפסקת האש מדרום לנהר הליטאני, הם **הביעו התנגדות נחרצת לכל אפשרות של פירוק הארגון מנשקו, במיוחד מצפון לנהר**. עם זאת, לצד המשך הדגשת תפקיד "ההתנגדות" עם אמירות שנועדו לשמור על מעמד חזבאללה בקרב תומכיו, הם גם החלו "למתן" את התבטאויותיהם והביעו נכונות לקיים הידברות עם השלטון על "אסטרטגיית הגנה לאומית", שבראיתם נועדה לשמור על "ההתנגדות", וזאת בתיאום עם הצבא ומוסדות המדינה לטובת העם הלבנוני. את עיקר הביקורת, מפנים בחזבאללה כלפי שר החוץ רג', אשר נחשב לתומך הקולני ביותר בממשלה לפירוק נשק הארגון. כך למשל, אחרי שרג' האשים את חזבאללה באחריות להרס ולאבדות בלחימה וציין כי הדבר מצדיק את פירוק הנשק, האשים חבר סיעת חזבאללה בפרלמנט, אבראהים אלמוסוי, כי דברי רג' "נותנים לאויב חופש להמשיך עם פשעיו" וכי הם "מזיקים לאינטרס הלאומי". לדבריו, בחזבאללה קיוו כי שר החוץ ימלא את המינימום המוטל עליו במסגרת אחריותו הלאומית, אך הוא "מרחיק לכת עם המצאותיו" (אלעהד, 20 במרץ 2025).

¹⁰ להרחבה, ראו מחקר של מרכז המידע מ-8 במאי 2025: "[עמדות גורמי הכוח בלבנון בסוגיית פירוק הנשק של חזבאללה](#)".

נביה ברי כדמות הבכירה ב"צמד השיעי"

◀ ההתפתחויות בזירה הפוליטית בלבנון הדגישו את מעמדו של יו"ר הפרלמנט, מנהיג אמל נביה ברי, כדמות הבכירה ב"צמד השיעי" לאחר היעלמותו של מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה, שהיה הדומיננטי בין השניים, על אף החברות ושיתוף הפעולה במשך קרוב לשלושה עשורים. דוגמה לכך הייתה החלטתו של ברי, מיד עם כניסתה לתוקף של הפסקת האש, להודיע על כינוס הישיבה לבחירת הנשיא. כמו כן, דווח כי ברי סיכם עם עון כי דיון "רציני" על סוגיית הנשק יתקיים רק לאחר נסיגת "האויב" מלבנון ועצירת ההתקפות ו"ההפרות", וזאת בהתאם ל"נקודת המבט" של "הצמד השיעי" (אלמדן, 25 באפריל 2025).

נביה ברי עם נצראללה (סו' בירות, 28 בספטמבר 2024)

◀ במאמר שפרסמה העיתונאית נדא אנדראוס, היא ציינה כי ברי קיבל את המנהיגות של הקהילה השיעית אחרי מותו של נצראללה, וזאת על רקע המאבקים וחוסר הוודאות בתוך חזבאללה על אף המינוי של המזכ"ל החדש, נעים קאסם. אנדראוס ציינה כי ברי ונצראללה הצליחו לגשר בין התפישה הלאומית של אמל לבין הנאמנות של חזבאללה לאיראן, וכי כעת יש לראות אם הציבור השיעי בכלל, וקהל תומכי חזבאללה בפרט, יתקרבו לתפישה של ברי, ואם תקום בחזבאללה הנהגה שתוכל לגשר על הפערים. לפי אנדראוס, עדיין לא נראה שבברי מצא שותף דומה לנצראללה שיאפשר לשיעים לשוב "לביטחון ולחיבוק של המדינה ושל המולדת" (אלמדן, 22 בפברואר 2025).

מעורבות חזבאללה בשיקום האזרחי של המדינה

◀ אתגר משמעותי נוסף עבור חזבאללה, הן מול בסיס תומכיו בעדה השיעית בלבנון והן מול הממשלה, מהווה סוגיית שיקום לבנון לאחר הלחימה. בנאומו הראשון לאחר הפסקת האש, אמר מזכ"ל חזבאללה, נעים קאסם, כי הארגון יסייע בתהליך השיקום ומתן המחסה לעקורים וכי הוא ישתף פעולה עם הממשלה ועם המדינות המסייעות (אלמנאר, 29 בנובמבר 2024). בנאום נוסף, הוא הדגיש כי השיקום ומתן המקלט מהווים מחויבות של הארגון, בהתאם להבטחתו של המזכ"ל הקודם, חסן נצראללה. הוא שב על העמדה כי חזבאללה יפעל בשיתוף פעולה עם הממשלה והמדינה, כאשר לדבריו הבתים שנהרסו ייבנו מחדש על חשבון ממשלת לבנון וחזבאללה יסייע לה. עוד הוא ציין כי חזבאללה כבר שילם 57 מיליון דולר עבור השיקום, מרביתו תרומה מאיראן (אלמנאר, 5 בדצמבר 2024).

◀ ב-30 בדצמבר 2024, הציג סגן יו"ר המועצה המבצעת של חזבאללה, עלי דעמוש, את תהליך השיקום של ההריסות בלבנון, אשר מורכב משני חלקים – תקופת השיפוץ ומתן המחסה לעקורים ותקופת שיקום הבתים

ויחידות הדיור באופן מלא. הוא הבטיח כי כל משפחה שאיבדה את ביתה באלצ'אחיה אלג'נוביה תקבל 14 אלף דולר כדמי שכירות לשנה וכל משפחה באזור אחר בלבנון תקבל 12 אלף דולר. דעמוש הוסיף כי המימון הדרוש עבור תהליך השיקום יגיע מאיראן. הוא הוסיף כי על אף שחזבאללה עובד על תוכנית שיקום, המדינה גם חייבת למלא את חובותיה בפני האזרחים מאחר שמדובר בפרויקט לאומי (אלנשרה, 30 בדצמבר 2024).

◀ בתקופה שחלפה, פעל חזבאללה להבליט את פעולות הארגון בתחום השיקום, אותן הובילה אגודת ג'האד הבינוי,¹¹ במטרה להפגין את המחויבות שלו לסוגיה. מתאם תיק השיקום באגודת ג'האד הבינוי, המהנדס חסין ח'יר אלדין, עדכן כי מיד לאחר תחילת הפסקת האש, הוקמו 27 מרכזים ברחבי לבנון לטובת מיפוי הנזקים וכי בתוך חמישה חודשים הושלם מיפוי הנזקים, כאשר לדבריו מדובר ב"הישג פלאי". הוא ציין כי 348,321 יחידות דיור ספגו רק נזקים פנימיים, אולם הם עדיין עומדים על יסודותיהן וגם התקרות שלהן נותרות שלמות; כ-6,000 יחידות דיור מצריכות רק שיקום מבני; כ-12 אלף מבנים, שמהווים כ-40 אלף יחידות, נהרסו כליל. כמו כן, הוא מסר כי שולמו דמי שכירות לשנה עבור מי שבתיהם נהרסו, בנוסף ל-8,000 דולר עבור רכישת רהיטים. ח'יר אלדין גם טען כי כשמונים אחוז מבעלי 348 אלף יחידות הדיור שספגו נזקים פנימיים כבר קיבלו פיצויים והיתר אמורים לקבל בקרוב. עם זאת, ח'יר אלדין הודה שיש גם אתגרים רבים: ההיקף העצום של הנזקים ביותר מ-450 יישובים באזורים נרחבים בלבנון; מחסור בצידוד כדוגמת מחשבים וציוד טכני נוסף; הצורך להכשיר מספר גדול של מהנדסים כדי שיוכלו למלא את טפסי הערכת הנזקים ויתמודדו מול התושבים; בהקשר זה צוין גם הלחץ הפסיכולוגי הכבד של העקורים והציפיה של כל אחד מהעקורים כי הערכת הנזקים אצלו תיערך לפני האחרים (אלעהד, 24 באפריל 2025).

פעילות ג'האד הבינוי לפינוי הריסות (ערוץ הטלגרם של ג'האד הבינוי, 22 בינואר 2025)

◀ הגוף שאחראי על מתן הפיצויים הוא אגודת אלקרצ' אלחסן, הזרוע הפיננסית של חזבאללה. כחלק מהניסיון של הארגון להפחית מהיקף הפגיעה שספג בלחימה, ימים ספורים אחרי תחילת הפסקת האש הודיעו בחזבאללה כי המשרדים והסניפים של האגודה חידשו את פעילותם על אף התקיפות הישירות שספגו במהלך מבצע "חצי הצפון" בשלהי הלחימה (אלשרק אלאוסט, 5 בדצמבר 2025).

¹¹ אגודת ג'האד הבינוי, שהוקמה כשלוחה של ארגון ג'האד הבינוי האיראני, היא אחד המוסדות החברתיים המובילים של חזבאללה. להרחבה, ראו מחקר מרכז המידע מ-12 ביוני 2019: "[אגודת ג'האד הבינוי בלבנון: מוסד חברתי של חזבאללה העוסק בבנייה ושיקום, ובפרויקטים חברתיים מגוונים בקרב בני העדה השיעית, ומהווה מרכיב חשוב בתשתית האזרחית של חזבאללה](#)".

◀ עם זאת, ב-29 בינואר 2025, הודיעה האגודה על דחיית תשלום הפיצויים עד 10 בפברואר בשל "סיבות טכניות" שלא פורטו (לבנון 24, 29 בינואר 2025). "מקורות" מסרו כי ההחלטה הגיעה בעקבות הפסדים כלכליים עצומים של הארגון בלחימה ולנוכח השמדת מרבית הסניפים, המטות והמחסנים על ידי ישראל. הם הוסיפו כי השמדת הכספים והתכשיטים של הקרן ושל שאר נכסיה הכניסו אותה למשבר כלכלי גרוע מאשר במלחמה ב-2006, וכי האגודה לא מסוגלת לעמוד בתשלומי הפיצויים. "מקורות יודעי דבר" הוסיפו כי בחזבאללה הופתעו מהיקף הנזקים וממספר המשפחות שנפגעו וזקוקות לתשלומי פיצויים (אלשרק אלאוסט, 31 בינואר 2025). ב-31 במרץ 2025, הודיעה האגודה על הפסקה נוספת בתשלומי הפיצויים עד 15 באפריל, וזאת במסגרת ההכנות לשלב השני אחרי ש-75% משווי הפיצויים חולק בשלב הראשון (Lebanon Debate, 12 באפריל 2025).

סניף אלקרצ' אלחסן (Lebanon Mirror, 15 במאי 2025)

◀ תושבים בלבנון האשימו כי הפיצויים שחזבאללה משלם אינם תואמים את היקף הנזקים. גולש בשם חסן שחרור סיפר כי לפני הלחימה הייתה לו סדנה שהוא הקים בביתו, אולם התקיפות גרמו נזקים לבית, לתקרה ולקירות. לדבריו, נציגי חזבאללה סקרו את הנזקים, אולם הפיצוי שהוא קיבל היה 215 דולר בלבד, וזאת על אף שמהנדס ומומחים שבדקו את הנזקים מטעמו ציינו כי עלות השיקום מגיעה לאלפי דולר (דף הפייסבוק של אחדת' לבנון, 23 בדצמבר 2024). לטענת ח'יר אלדין, האמירות על פשיטת רגל של חזבאללה וחוסר יכולתו לשלם את הפיצויים אינן נכונות וציון כי "בני עמנו יכולים להיות רגועים" (אלעהד, 24 באפריל 2025).

◀ לצד המאמצים להדגיש את ההישגים של חזבאללה, בארגון גם הפנו אצבע מאשימה לעבר הממשלה כמי שמקשה על קידום תהליך השיקום. להלן התבטאויות בולטות:

◆ מזכ"ל חזבאללה, נעים קאסם, האשים את הממשלה כי היא "מרוששת" את התושבים בכך שאינה מקדמת תוכניות ולוחות זמנים לשיקום וטען כי חזבאללה הוא שנאלץ למלא את תפקיד המדינה כאשר העניק קורת גג ליותר מחמישים אלף תושבים ושיפץ יותר מ-332 אלף מבנים (אלמנאר, 28 באפריל 2025).

◆ חבר הפרלמנט מטעם חזבאללה, חסן פצ'אללה, אמר כי יש צורך במדינה "אמיתית" שנושאת באחריות כלפי תושביה והזהיר כי "השתיקה, התפקוד ההססני, האדישות כלפי מה שמתרחש בדרום והרשלנות בנושא השיקום" מובילים לפער בין העם לבין המדינה. הוא גם תהה כיצד המדינה מבקשת להיות הסמכות היחידה כאשר אינה ממלאת את האחריות שלה (אלמנאר, 27 באפריל 2025).

◆ מתאם תיק השיקום באגודת ג'האד הבינוי, המהנדס חסין ח'יר אלדין, אמר כי הממשלה אחראית לשיפוץ, פינוי ההריסות והבנייה, אולם לטענתו היא עוסקת רק בפינוי ההריסות ומתמהמהת בטיפול בשאר התחומים (אלמנאר, 1 באפריל 2025).

◀ המתיחות בין חזבאללה לבין מוסדות המדינה גוברת גם על רקע הלחץ הבינלאומי לפעול נגד חזבאללה ולמנוע כניסת כספים מאיראן. דווח כי לבנון קיבלה הודעה אמריקאית רשמית כי כל סיוע או הלוואות שיתקבלו כדי לסייע בשיקום המדינה מנזקי הלחימה מותנים בכך שהמדינה תכריז על הקמת קרן רשמית בניהול עצמאי כדי לטפל בכספים. עוד צוין כי הקרן חייבת לכלול מנגנון שימנע מחזבאללה לנהל את הכספים (אלאח'באר, 18 בפברואר 2025). כמו כן, שר החוץ הלבנוני, יוסף רג'י, ציין כי השליחה המיוחדת של ארה"ב ללבנון, מורגן אורטגוס, העבירה למדינה מסר, לפיו לא יהיה שיקום וסיוע בינלאומי לפני שהפצת הנשק מצפון ומדרום לליטאני תוגבל (אלשרק אלאוסט, 10 במרץ 2025).

◀ חזבאללה תקף את ממשלת לבנון על סירובה להיעזר בסיוע משמעותי של "מיליארדי דולרים" שהציעה איראן לשיקום לבנון. לטענת הארגון, ממשלת לבנון נמנעת מהסיוע בשל חשש מסנקציות אמריקאיות, ובמקום זאת "רודפת" אחרי סיוע של רבע מיליארד דולר בלבד מהבנק העולמי "למרות התנאים המשפילים הנדרשים לקבלתו". חזבאללה קרא לתומכיו להשתתף בקמפיין הרשת "השיקום חובה ולא בחירה", אשר נועד "למנוע מארה"ב להשיג בדרכי שלום את מה שישראל לא הצליחה להשיג באמצעות מלחמה" (סימא, תיק הרשתות החברתיות של חזבאללה, 10 במאי 2025).

כרזה של חזבאללה נגד עון וסלאם במסגרת קמפיין "השיקום חובה ולא בחירה" (סימא, 10 במאי 2025)

◀ בהקשר זה, גורם נוסף שצפוי להסלים את המתיחות בין הצדדים ואף להקשות על חזבאללה במימון פעולות השיקום, אך גם בשיקום יכולותיו, הוא עתידה של אגודת אלקרצ' אלחסן. הממשלה נמצאת תחת לחץ גובר מצד הממשל האמריקאי והן מצד מתנגדי חזבאללה במערכת הפוליטית בלבנון לפעול נגד האגודה שכיום פועלת מחוץ למערכת הבנקאית הלבנונית, וזאת כחלק מהרפורמות הכלכליות הנדרשות, גם כדי לקבל את הסיוע הבינלאומי עבור שיקום המדינה. דווח כי סוגיית עתיד האגודה עלתה גם בשיחות הבלתי רשמיות שמתנהלות בין חזבאללה לבין המדינה בסוגיית פירוק הנשק, וכי הובהר לאנשי חזבאללה כי הלחץ האמריקאי גובר. בתגובה, בחזבאללה הביעו נכונות לקיים דיון על כל סוגיה כדי לסייע למדינה מבלי לעורר מהומה, אך הדגישו כי אלקרצ' אלחסן הצליחה להקל את הנטל על התושבים וכי האגודה הרחיבה את פעילותה רק בשל הסנקציות שערערו את האמון בבנקים הלבנוניים (אלאח'באר, 15 במאי 2025). בדיווח

נוסף נאמר כי לצד הקריאות לפירוק סופי של אלקרצ' אלחסן, יש הערכות כי מדובר במהלך לא סביר וכי קיימת אפשרות לשלב את האגודה במגזר הבנקאי הרשמי כבנק אסלאמי, אך תחת פיקוח. עם זאת, "מקור משפטי" הודה כי הסוגיה של הסדרת פעילות האגודה, שילובה או סגירתה היא נושא לא פשוט שמערב כלכלה, משפט ופוליטיקה (אלמדן, 22 באפריל 2025).

◀ עד כה, על אף האתגרים, נראה כי חזבאללה מצליח לשמור על בסיס כוחו בקרב תומכיו. במהלך מאי 2025, התקיימו הבחירות המוניציפליות בלבנון, לראשונה מאז שנת 2016, אשר היוו מבחן ראשון עבור מעמד חזבאללה בקרב הציבור השיעי לאחר הלחימה ובצל השיקום.¹² התוצאות הראו כי רשימת "הפיתוח והנאמנות", המשותפת לחזבאללה ולאמל, ניצחה בכל המועצות באלצ'אחיה אלג'נוביה, בעשרות מועצות בבקעא ובכל שמונים הרשויות במחוז בעלבכ-הרמל, כולל בעיר בעלבכ, שם גברו מועמדי הרשימה המשותפת על יריביהם מרשימה פוליטית מתחרה בפער של יותר מ-6,000 קולות. במאמר שפרסם העיתונאי פיצל אלאשמר באתר החדשות אלעהד של חזבאללה, הוא ציין כי על אף הניסיונות לעוות את תדמית חזבאללה ולהפיץ שקרים, הקלפיות התמלאו באהבה ובתמיכה בחזבאללה. הוא העריך כי גם המבחן האמיתי של הבחירות הפרלמנטריות שצפויות להתקיים בשנה הבאה יספק עדות לקשר בין חזבאללה לבין סביבתו (אלעהד, 20 במאי 2025).

◀ עורך אלאח'באר הלבנוני, אברהים אלאמין, המקורב לצמרת חזבאללה, ציין כי בארגון בחרו באסטרטגיה, לפיה ביצוע שינויים מהותיים במדיניות קשור בשמירה על ההשפעה והליכודות בתוך הסביבה הקרובה שלו, כלומר הקהילה השיעית. על כן, תוצאות הבחירות בהר הלבנון, בצפון המדינה, בבקעא ובבירות מילאו את המטרה שלהן מאחר שתומכי "ההתנגדות" בכל האזורים הללו שמרו על נוכחותם ומנעו חדירה של "דעות אנטי-התנגדות" לעמדות ההשפעה. אולם **בביקורת חריגה מצד אלאמין על חזבאללה**, הוא התריס כי הארגון טעה כאשר לא נשאר ניטרלי בבחירות המוניציפליות שהתקיימו בבירות (ב-18 במאי 2025) והצטרף לרשימת "בירות מאחדות אותנו", לצד מפלגות הפלנגות וכח"ל הנוצריות. לדבריו, חזבאללה פעל לגייס קולות נוספים רק מאוכלוסיית השיעים כדי לפצות על הגירעון בתמיכה בקרב הסונים, וכך שלח מסר שלילי לרוב אוכלוסיית בירות, בעוד שהמפלגות הנוצריות השותפות לרשימה, אותן הוא כינה "המיניונים של האפטרופסות האמריקאית-סעודית", מיהרו להתנער מהקשרים עם חזבאללה ולהכריז מיד עם סגירת הקלפיות שהם לא שיתפו פעולה איתו. אלאמין סיכם באומרו כי ייתכן שבחזבאללה לא יראו את ההתרחשויות בתור טעויות, אולם כדי לפתור את הבעיות, בארגון חייבים להתחיל בפנייה לציבור ולאחר מכן בחידוש האמון ברעיון שלחזבאללה באמת אכפת מרפורמה ומשינוי (אלאח'באר, 21 במאי 2025).

¹² הסבב הרביעי והאחרון של הבחירות יתקיים ב-24 במאי 2025 ביישובי דרום לבנון, המעוז המרכזי של חזבאללה במדינה.